

Toerisme in Lochem

De opkomst van het reizen en van de belangstelling voor natuur en frisse lucht in de negentiende eeuw vormden het begin van het begrip 'toerisme'. Aanvankelijk alleen voor de elite, in de loop van de twintigste eeuw ook voor de kleine burger met steeds meer vrije tijd. Voor de gemeente Lochem, met een afwisselende natuur, de landgoederen met hun statige huizen, de rivieren Berkel en IJssel, de vriendelijke bevolking en een goede bereikbaarheid, is het toerisme al zeker 125 jaar een belangrijke economische pijler.

Het verfraaiingsgezelschap gaf al in 1892 een gids uit over Lochem en omstreken.

Al heel vroeg loonde het om creatieve prentbriefkaarten uit te geven.

Toen in 1885 ds. A.K.E. Horst en A. Staring het 'Verfraaiingsgezelschap', de voorloper van de Lochemse VVV oprichtten was Lochem al een geliefd vakantieoord. Zij schreven: *"... de toevloed van vreemdelingen, die zich hier voorgoed komen vestigen of jaarlijks enige dagen of weken hun tenten opslaan, bewijst voldoende dat onze omgeving ook in verre verten enige vermaardheid gekregen heeft"*. Al te letterlijk moeten we *"hun tenten opslaan"* niet nemen, want men verbleef in hotel of pension.

De VVV in Gorssel werd in 1912 opgericht, met vanaf het begin al een erevoorzitter, namelijk burgemeester W.H.E. Van der Borch van Verwolde. Doelstelling: *"Men wil bij U de lust opwekken de gemeente Gorssel te bezoeken en als uwe levensomstandigheden dit veroorloven er Uwe vakantie door te brengen of Uwe geschokte gezondheid te herstellen, wat tegenwoordig door velen reeds geschiedt"*.

In 2006 fuseerden beide VVV's in Lochem en Gorssel als logisch gevolg van de gemeentelijke herindeling.

Een oude ansichtkaart, verstuurd vanuit Lochem.

De grootste toeristische trekpleister is de natuurlijke omgeving, het kleinschalig agrarisch landschap met de vele landgoederen en bosgebieden. Maar ook de dorpen en de kleine landstad hebben veel te bieden. Particulier initiatief

gebruikte deze basisrijkdom voor de ontwikkeling van het 'vreemdelingenverkeer'. Particuliere organisaties in het toerisme zorgden voor bewegwijzering, plaatsing van banken, aanleg van wandelpaden, onderhoud wegen en fietspaden en uitgeven van gidsen en wandelkaarten. Hetzelfde geldt voor het oprichten en exploiteren van ingrijpender voorzieningen die de mogelijkheden tot vertier moesten vergroten, zoals de Belvédère op de Lochemse Berg, het openluchttheater DE ZANDKUIL (28) en de zwembaden als Stijgoord en IJsselbad. Nog weer ander vertier konden toeristen vinden in uitspanningen als de Zessprong in Gorssel, de Witte Wieven in Zwiep of attracties als de Paardentram in Joppe. Bij verschillende van deze initiatieven is later ondersteuning vanuit de gemeente nodig gebleken. Soms is dat ook al bij aanvang het geval, zoals bij het voetveer over de IJssel of het Leussinkbad.

Overnachtingsmogelijkheid voor toeristen was er in de gemeente volop. Vanouds bekende HERBERGEN (14), zoals de Roskam in Gorssel en de Luchte in Lochem, groeiden uit tot hotel.

Nieuwe hotels werden gebouwd, zoals in 1880 hotel 'Stad Lochem' of in 1866 hotel 'Het Wapen van Ampsen'. Veelal langs het tracé van de stoomtram ontstonden pensions of hotels, zoals hotel Stegeman in Laren, pension Tramzicht of hotel Bak in Lochem of hotel Meijlink in Barchem. In de eerste helft van de twintigste eeuw waren er 31 hotels, minimaal 21 pensions en 2 jeugdherbergen. De prijs voor volledig pension varieerde rond 1930 van 2,50 tot 6,00 gulden per persoon per dag.

Hotel 'de Hoofdige Boer' begon in 1832 als herberg 'de Jager' en werd vanaf 1840 in de wandeling hotel 'Ovink' genoemd, naar de toenmalige eigenaar. Pas in 1965 kreeg het de huidige, voor Almen zeer toepasselijke, naam.

Van der Meij van hotel de Roskam was een ondernemend man en exploiteerde eigen busvervoer voor zijn gasten.

Pas in de tweede helft van de twintigste eeuw verminderde het aantal hotels en pensions enorm tot beneden de twintig. Dat had ongetwijfeld te maken met een andere vorm van overnachten: het kamperen in tent of bungalow. In 2010 heeft Lochem grofweg 10 grote kampeerterreinen, 25 natuur- of minicampings, de meeste 'bij de boer', en zeker 10 bungalowparken. En dan hebben we het nog niet eens over de ruim 30 bed&breakfasts en de 2 passantenhavens.

Het toerisme in Lochem blijft daarmee een zeer belangrijke bedrijfstak, goed voor 6 procent van de economie in Lochem, een kleine 1000 arbeidsplaatsen.

Kamperen in de jaren vijftig betekende: een sheltertje voor twee personen, een laag stro onder het grondzeil, een 'Primus' petroleumbrander, een waslijn tussen de bomen en zitten op je achterwerk. Camping Ruighenrode was een begrip in de kampeerwereld.